

Sygnatura akt I C 279/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Małgorzata Wasiniewska

Protokolant: Weronika Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 08 grudnia 2015 roku w Starogardzie Gdańskim

na rozprawie sprawy

z powództwa J. K. (1)

przeciwko J. K. (2)

o zapłatę

1. powództwo oddala,

2. kosztami postępowania w zakresie opłaty od pozwu obciąża powódkę J. K. (1) i uznaje je za uiszczone,

3. zasądza od powódki J. K. (1) na rzecz pozwanego J. K. (2) kwotę 2.417,00 złotych (słownie: dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 279/15

UZASADNIENIE

Powódka J. K. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego J. K. (2) kwoty 43.405,28 złotych wraz z odsetkami naliczanymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wniosła także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że aktem notarialnym z dnia 04 marca 2002 roku zawarła z pozwanym umowę o podział majątku wspólnego, na mocy której J. K. (2) zobowiązał się do zapłaty na rzecz powódki kwoty 100.000,00 złotych stanowiącej, w dacie zawarcia umowy, równowartość kwoty 27.218,29 EURO. Powódka podniosła także, że spłata równowartości kwoty 27.218,29 EURO miała nastąpić w terminie do dnia 04 marca 2005 roku, przy przyjęciu średniego kursu 1 EURO według tabeli kursów średnich NBP z dnia zapłaty. Powódka wskazała ponadto, że pozwany nie uregulował powyższej należności w terminie wskazanym w umowie z dnia 04 marca 2002 roku, dlatego też wystąpiła ona do Komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, jednakże do chwili obecnej postępowanie egzekucyjne nie zostało zakończone i żadna kwota od pozwanego nie została wyegzekwowana. W ocenie powódki, skoro termin spełnienia świadczenia przez pozwanego upłynął w dniu 04 marca 2005 roku, to ma ona prawo domagać się od J. K. (2) odsetek z tytułu zwłoki w płatności świadczenia pieniężnego za okres trzech lat liczonych do dnia wniesienia przedmiotowego pozwu. J. K. (1) podniosła, że według tabeli nr (...) z dnia 31 marca 2015 roku średnia cena EURO wynosiła 4,0890 złotych, a zatem na dzień wniesienia pozwu wartość wymagalnego roszczenia powódki z tytułu należności głównej wynosi 111.295,59 złotych, czyli odsetki za okres trzech lat, tj. od dnia 31 marca 2012 roku do dnia wniesienia pozwu stanowią kwotę

43.405,28 złotych. Zdaniem powódki, z przyczyn szczegółowo wyżej wskazanych, żądanie pozwu jest jak najbardziej zasadne.

Pozwany J. K. (2) w odpowiedzi na pozew z dnia 21 maja 2015 roku wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że strony w umowie z dnia 04 marca 2002 roku uzgodniły, że momentem ustalenia wysokości zwaloryzowanego świadczenia będzie dzień zapłaty kwoty 27.218,29 EURO przy przyjęciu średniego kursu 1 EURO według tabeli kursów średnich NBP z dnia zapłaty, a ponieważ pozwany do dnia dzisiejszego nie zapłacił powódce kwoty stanowiącej równowartość 27.218,29 EURO, to brak jest podstaw jednoznacznego i jedynie miarodajnego określenia wysokości zwaloryzowanego świadczenia w sposób ustalony przez strony w umowie z dnia 04 marca 2002 roku, a zatem roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych od kwoty świadczenia dowolnie określonej przez powódkę jest niedopuszczalne i sprzeczne z umową z dnia 04 marca 2002 roku. W ocenie pozwanego brak ustalenia wysokości zobowiązania uniemożliwia naliczanie odsetek od takiego zobowiązania, które to zobowiązanie w dalszym ciągu skutecznie zabezpieczone jest klauzulą walutowości. Powódka nie może żądać odsetek od świadczenia przed zindywidualizowaniem jego wysokości. Przed dokładnym określeniem zwaloryzowanego świadczenia pozwany bowiem nie pozostaje w zwłoce, która uzasadniałaby zapłatę odsetek za opóźnienie w realizacji świadczenia.

Na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2015 roku powódka wskazała, że kwota dochodzona pozwem, czyli 43.405,28 złotych, została wyliczona od równowartości kwoty 27.218,29 EURO na dzień 04 marca 2005 roku, za okres trzech lat wstecz od dnia wniesienia pozwu do Sądu. Ponadto rozszerzyła żądanie pozwu o zasądzenie, na podstawie art. 190 kpc, przyszłych odsetek od kwoty 106.907,99 złotych od dnia 21 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty.

Pozwany J. K. (2) wniósł o oddalenie powództwa także w rozszerzonym zakresie. Oświadczył, że kwestionuje żądania powódki zarówno co do zasady, jak i wysokości.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Aktem notarialnym z dnia 04 marca 2002 roku zawartym przed notariuszem M. K., powódka J. K. (1) i pozwany J. K. (2), dokonali podziału majątku wspólnego zaznaczając, że podział majątku wspólnego stron następuje z obowiązkiem spłaty przez J. K. (2) na rzecz J. K. (1) kwoty 100.000,00 złotych stanowiącej, w dniu zawarcia umowy, czyli w dniu 04 marca 2002 roku, równowartość kwoty 27.218,29 EURO, przy przyjęciu średniego kursu 1 EURO w kwocie 3,6740 złotych według tabeli kursów średnich NBP z dnia 01 marca 2002 roku, nr (...). Jednocześnie J. K. (2) zobowiązał się zapłacić J. K. (1) w złotych polskich kwotę stanowiącą równowartość 27.218,29 EURO, przy przyjęciu średniego kursu 1 EURO według tabeli kursów średnich NBP z dnia zapłaty, w terminie do dnia 04 marca 2005 roku i co do tego obowiązku z mocy aktu notarialnego z dnia 04 marca 2002 roku, pozwany J. K. (2) poddał się rygorowi egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 kpc.

/okoliczności bezsporne, dodatkowo: akt notarialny Repertorium A Nr (...) z dnia 04 marca 2002 roku zawarty przed notariuszem M. K. k.5-6v, a zwłaszcza § 3 tego aktu notarialnego/

Bezsporny był pomiędzy stronami także fakt, że pozwany J. K. (2) nie spełnił swojego świadczenia wobec powódki J. K. (1) wynikającego z § 3 aktu notarialnego z dnia 04 marca 2002 roku oraz fakt, że postanowieniem z dnia 09 października 2009 roku Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt (...) nadał § 3 aktu notarialnego z dnia 04 marca 2002 roku klauzulę wykonalności.

Powódka J. K. (1), na podstawie tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 04 marca 2002 roku Repertorium A nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, wszczęła przeciwko J. K. (2) postępowanie egzekucyjne. Prowadzi je Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. B. pod sygn. akt Km (...) Egzekwowana kwota to 113.244,42 złote według kursu średniego 1 EURO z dnia 28 grudnia 2009 roku – tabela nr (...).

/okoliczności bezsporne, dodatkowo: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 29 grudnia 2009 roku k. 7/

Bezsporny był pomiędzy stronami także fakt, że do chwili obecnej postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. B. pod sygn. akt Km (...) jest nadal w toku, nie zostało zakończone i w toku tego postępowania nie została wyegzekwowana od pozwanego J. K. (2) żadna kwota należna powódce J. K. (1) z mocy § 3 umowy o podział majątku zawartej w dniu 04 marca 2002 roku przed notariuszem M. K..

Na uwagę zasługuje fakt, że stan faktyczny przedmiotowej sprawy był bezsporny pomiędzy stronami, miały one jedynie odmienny pogląd prawny na bezsporny stan faktyczny.

Bezsporny był pomiędzy stronami fakt, że w umowie o podział majątku wspólnego zawartej w dniu 04 marca 2002 roku przed notariuszem M. K., J. K. (1) i J. K. (2) zawarli umowną klauzulę waloryzacyjną – klauzulę walutową (kurs waluty obcej), stanowiącą, w tym konkretnym przypadku, odstępstwo od zasady nominalizmu wyrażonej w art. 358 kc – porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 listopada 1995 roku, I PRN 40/95, OSNAPiUS 1996, nr 12, poz.168 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 05 grudnia 1997 roku, I CKN 558/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz.112. Zobowiązanie pieniężne pozwanego wobec powódki od chwili jego powstania wyrażone było określoną sumą polskich pieniędzy, której wysokość ulega następnie zmianie dokonanej na podstawie art. 358(1) § 3 kc przy zastosowaniu kursu EURO.

W § 3 aktu notarialnego z dnia 04 marca 2002 roku pozwany J. K. (2) zobowiązał się zapłacić powódce J. K. (1) kwotę 100.000,00 złotych stanowiącą w dniu zawarcia umowy o podział majątku wspólnego stron, czyli w dacie 04 marca 2002 roku, równowartość kwoty 27.218,28 EURO, przy przyjęciu średniego kursu 1 EURO według tabeli kursów średnich NBP z dnia zapłaty, w terminie do dnia 04 marca 2005 roku.

Bezspornym było, że do chwili obecnej pozwany J. K. (2) nie spełnił swojego świadczenia wobec powódki J. K. (1), wynikającego z umowy z dnia 04 marca 2002 roku, ani w całości, ani w części.

Zgodnie z art. 481 § 1 kc jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe – art. 481 § 2 kc.

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że pozwany J. K. (2) nie dotrzymał terminu zapłaty na rzecz powódki równowartości kwoty 27.218,29 EURO, wynikającego z umowy z dnia 04 marca 2002 roku, który to termin zapłaty upłynął w dniu 04 marca 2005 roku, a skoro tak, to od dnia 05 marca 2005 roku pozwany J. K. (2) opóźnia się ze spełnieniem swojego świadczenia wobec powódki, a zatem powódka jest uprawniona do żądania odsetek za czas opóźnienia. Zawarcie przez strony w umowie z dnia 04 marca 2002 roku umownej klauzuli waloryzacyjnej, w ocenie Sądu, nie ma żadnego znaczenia, ani wpływu, na zasadność żądań powódki w zakresie odsetek za opóźnianie się pozwanego ze spełnieniem świadczenia pieniężnego na rzecz powódki. Umowna klauzula waloryzacyjna, a opóźnienie dłużnika w spełnieniu świadczenia na rzecz wierzyciela, to dwie różne kwestie, dlatego też Sąd nie podziela twierdzeń strony pozwanej, że skoro do dnia dzisiejszego nie doszło do zapłaty przez pozwanego na rzecz powódki kwoty stanowiącej równowartość 27.218,29 EURO, to brak podstaw do jednoznacznego i miarodajnego określenia wysokości zwaloryzowanego świadczenia w sposób ustalony przez strony w umowie z dnia 04 marca 2002 roku. Gdyby przyjęć tok rozumowania pozwanego, to mógłby on nigdy nie być w zwłoce w zapłacie kwoty należnej powódce od pozwanego z mocy § 3 aktu notarialnego z dnia 04 marca 2002 roku, przy założeniu, że nigdy dobrowolnie nie spłaci tej kwoty, ewentualnie egzekucja tej kwoty okaże się bezskuteczna, a przecież termin zapłaty upłynął w dniu 04 marca 2005 roku i od dnia 05 marca 2005 roku pozwany opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego na rzecz powódki.

Podnieść należy, że strony, w umowie o podział majątku z dnia 04 marca 2002 roku zawartej przed notariuszem M. K., w jej § 3 wyraźnie wskazały, że „J. K. (2) zobowiązuje się zapłacić w złotych polskich kwotę stanowiącą równowartość 27.218,29 EURO, przy przyjęciu średniego kursu 1 EURO według tabeli kursów średnich NBP z dnia zapłaty w terminie do dnia 04 marca 2005 roku”, a zatem zapis ten daje podstawy do jednoznacznego i miarodajnego określenia wysokości zwaloryzowanego świadczenia, zwłaszcza że powódka wskazała, że kwota 43.405,28 złotych

została wyliczona od równowartości kwoty 27.218,29 EURO na dzień 04 marca 2005 roku za okres trzech lat wstecz od dnia wniesienia pozwu.

Roszczenie powódki J. K. (1), w zakresie żądania kwoty 43.405,28 złotych podlega oddaleniu, z uwagi na niewykazanie przez powódkę wysokości żądania (pozwany zakwestionował żądanie co do zasady i co do wysokości).

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślenia wymaga, że w tej konkretnej sprawie powódka, dochodząc swojej należności przed Sądem, udowodnić musiała nie tylko zasadność swojego żądania, ale także jego wysokość. Co do zasadności powyższego żądania Sąd nie miał żadnych wątpliwości natomiast, zdaniem Sądu, powódka J. K. (1) nie udowodniła wysokości tego żądania.

Powódka J. K. (1) nie przedłożyła szczegółowego sposobu wyliczenia odsetek, tym samym nie udowodniła swojego żądania co do wysokości, a wysokość ta została zakwestionowana przez pozwanego. Wobec braku przedłożenia szczegółowego sposobu wyliczenia odsetek, Sąd został pozbawiony w istocie możliwości kontroli tych okoliczności.

Powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika - radcę prawnego, nie wykazał wysokości oraz szczegółowego i precyzyjnego sposobu wyliczenia kwoty 43.405,28 złotych. Wbrew brzmieniu art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc, powódka nie przedłożyła dowodów na poparcie swoich twierdzeń oraz wniosków, z których wywodzi skutki prawne. To powódka winna wykazać w trybie procesowym, w jaki sposób określiła i wyliczyła wysokość dochodzonego roszczenia. Gdyby to uczyniła, a pozwany w dalszym ciągu kwestionowałby te wyliczenia, to dalsza inicjatywa dowodowa również należałaby do powódki np. zawnioskowanie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości, który dokonałby stosownych wyliczeń. W okolicznościach przedmiotowej sprawy Sąd nie powinien podejmować żadnych działań z urzędu. Dopuszczenie dowodu z urzędu jest co do zasady prawem, a nie obowiązkiem Sądu. Istotą procesu kontradiktoryjnego jest wskazywanie przez strony dowodów dla wykazania swoich twierdzeń.

W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły żadne wyjątkowe okoliczności uzasadniające dopuszczenie przez Sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości. Brak było podstaw do działania przez Sąd z urzędu, zwłaszcza gdy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, a spór należy do typowych sporów z tytułu niespłaconej należności z umowy o podział majątku wspólnego stron. Sąd jako bezstronny gospodarz procesu nie może działać na rzecz żadnej ze stron. W takiej sytuacji dopuszczenie przez Sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego sądowego byłoby działaniem na korzyść jednej ze stron, nie znajdującym uzasadnienia w świetle naczelnej zasady postępowania cywilnego, jaką jest kontradiktoryjność procesu i równość stron postępowania.

Zgodnie z art. 190 kpc można dochodzić przyszłych powtarzających się świadczeń, jeżeli nie sprzeciwia się temu treść łączącego strony stosunku prawnego. Możliwość dochodzenia świadczeń przyszłych, niewymagalnych w chwili wyrokowania, została jednak ograniczona do jednego ich rodzaju, tj. do świadczeń powtarzających się. Świadczenia powtarzające się to takie, których podstawą prawną jest jeden stosunek prawny, a które mają być spełnione w pewnych, określonych odstępach czasowych, a więc świadczenia których wymagalność następować będzie w ściśle wyznaczonych terminach. Powstawanie tego rodzaju świadczeń powtarzających się wynika z określonych stosunków prawnych takich jak: najem, dzierżawa, dożywocie, ubezpieczenie, czy też ze stosunków rodzinnych.

W ocenie Sądu żądanie przez powódkę zasądzenia przyszłych odsetek od kwoty 106.907,99 złotych od dnia 21 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty, nie mieści się w przepisie art. 190 kpc. Odsetek z tytułu opóźniania się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, nie można zaliczyć do przyszłych powtarzających się świadczeń, a zatem również żądanie powódki w zakresie rozszerzonego powództwa (zgłoszone na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2015 roku), zdaniem Sądu, nie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę Sąd orzekł, jak w punkcie 1-szym wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c., mając na uwadze zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu oraz na mocy § 2.1, 2.2, 4.1, 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 461. Na koszty te składa się opłata od pozwu w kwocie 2.171,00 złotych oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400,00 złotych, powiększone o kwotę 17,00 złotych z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – punkt 2-gi i 3-ci wyroku.